ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ - ΕΦΑΜΙΛΛΩΝ ΤΟΥ ΒΕΡΘΕΡΟΥ

Τοῦ ΟΥΓΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΤΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τίποτα, φίλε μου! Δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι καρτερικός! Ἔπειτα ἔχω τὴ γνώμη, Λορέντζε, ὅτι δὲν γεννήθηκε ἀκόμα στὸν κόσμο ὁ ἄνθρωπος ποὺ νὰ μπορῇ νὰ κρίνῃ, ποὺ νὰ μπορῇ νὰ εἶνε ἕνας δικαστὴς τῶν ἐσωτερικῶν μας πόνων, τῶν τόσων παθῶν τῆς ψυχῆς μας...

Ποιὸς μπορεῖ ν' ἀποφανθῇ ἂν ἕνας ἄνθρωπος εἶνε δειλὸς γιατὶ ὑπακούοντας στὸν πόνο τῆς ψυχῆς του ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἐνῷ ἕνας ἄλλος εἶνε γενναῖος, γιατὶ κατώρθωσε ν' ἀντιδράσῃ, νὰ λησμονήσῃ καὶ νὰ πνίξῃ μέσα του ὅλη τὴ φλόγα τῶν αἰσθημάτων τῆς ψυχῆς του;

Βέβαια ἡ ἀγάπη τῆς ζωῆς εἶνε τόσο μεγάλη, τόση δυνατή, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ποὺ αὐτοκτονεῖ θ' ἀγωνισθῇ περισσότερο, θὰ παλέψῃ μὲ μεγίστη δύναμη ἀπὸ τὸν ἄλλον ποὺ δὲν ὑποχωρῇ, ποὺ δὲν ὑτοκύπτει.

Μὰ τώρα βέβαια θὰ μ' ἐρωτήσῃς: Καὶ τὰ καθήκοντά σου πρὸς τὴν κοινωνία; Δὲν θὰ τὰ λάβῃς ὑπ' ὄψει σου αὐτά;

Στὴν ἐρώτησι αὐτὴ δὲν ξέρω τί νὰ σ' ἀπαντήσω, Λορέντζε! Ποτέ μου δὲν ἔμαθα, ποτέ μου δὲν κατάλαβα τὴν σημασία τῶν κοινωνικῶν καθηκόντων...

Ἐκεῖνο ποὺ ξέρω εἶνε πὼς ἐκεῖνος ποὺ μ'ἐτράβηξε, ποὺ μὲ παρέσυρε ἀπὸ τὸν ἐλεύθερο δρόμο τῆς φύσεως καὶ μοῦ διεστρέβλωσε μέσα μου τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας, εἶνε ἡ κοινωνία...

Οὔτε θέλησή μᾶς ἄφησε μέσα μας, οὔτε λογικό, οὔτε τὸ παραμικρὸ στέρημα μιᾶς μεγάλης ἰδέας, ἑνὸς εὐγενοῦς συναισθήματος.

Ἡ κοινωνία, Λορέντζε, μᾶς ἀνέθρεψε πάντοτε μέσα σ' ἕνα σωρὸ ἀνάγκες, σὲ ἕνα πλῆθος ἀπὸ ἀσφυκτικὲς προλήψεις.

Μὲ συγχωρεῖς, Λορέντζε, ἂν ἐπιμένω στὰ ζητήματα αὐτὰ καὶ ἂν σοῦ γράφω τόσο ἐλεύθερα τὴ γνώμη μου.

Δὲν θέλω βέβαια νὰ κλονίσω τὶς πεποιθήσεις σου καὶ νὰ σὲ κάνω νὰ πιστεψῃς στὰ φρονήματά μου. Ἑτοιμένω νὰ γράψω τὶς γνῶμες μου αὐτὲς γιατὶ θέλω νὰ λύσω τὶς δικές μου ἀμφιβολίες.

Εἶμαι βέβαιος ὅμως Λορέντζε, ὅτι καὶ σὺ θὰ συμφωνοῦσες μαζί μου, ἂν αἰσθανόσουνα μέσα σου τὶς ἴδιες ἀγωνίες, ἂν εἶχες καὶ σὺ τὶς ἴδιες πληγὲς στὴν ψυχή σου.

Καὶ ὅμως δὲν στὸ εὔχομαι ποτὲ αὐτὸ φίλε μου, καὶ κάθε ἡμέρα προσεύχομαι στὸ θεὸ νὰ σὲ ἀπαλλάσῃ πάντοτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ μαρτύρια.

Μὰ μήπως ὅμως ὅλες αὐτὲς τὶς κοινωνικὲς προλήψεις τὶς υἱοθέτησα ποτὲ ἐγώ, μήπως τὶς ἐνέκρινα καὶ τὶς δικαιολόγησα;

Ὄχι. Ἁπλούστατα καὶ ἐγώ, ὅπως τόσοι ἄλλοι, ἔγινα δοῦλος ὅλων αὐτῶν τῶν προλήψεων καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλω ἀναγκάστηκα νὰ ὑποκύψω καὶ νὰ τὶς δεχθῶ..

Τί τὰ θέλεις ὅμως φίλε μου. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ ἐγὼ καὶ ἐσὺ καὶ πολλοὶ γεννήθηκαν ἐχθροὶ τῆς κοινωνίας, γιατὶ ἡ κοινωνία εἶνε ἀναγκαίως ἐχθρὰ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐπλάσθησαν μὲ μεγάλες ἰδέες, μὲ ἀχαλίνωτα πάθη.

Καὶ ἂν ἐγώ, Λορέντζε, ἐπιφέρω μὲ τὶς πράξεις μου κάτι ἐπιζήμιο στοὺς ἀνθρώπους, τιμωροῦμαι ἀμέσως ἀπ' τὴ θεία πρόνοια, ἐνῶ ἀντιθέτως δὲν ἔχω κανένα δικαίωμα, ἐνῶ δὲν μοῦ εἶνε ποτὲ ἐπιτετραμμένο νὰ ἐκδικηθῶ κι' ἐγὼ τὶς κακὲς πράξεις τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποῖες μοῦ ἔχουν προξενήσῃ ὡς τὰ τώρα τόσα δυστυχήματα στὴ ζωή μου...

Ἠμπορεῖ ὁ κόσμος νὰ μὲ θεωρεῖ ὡς ἕνα ἀπόγονο μιᾶς μεγάλης οἰκογενείας καὶ ἔτσι μόνο νὰ μ' ἐκτιμᾶ... Γιὰ μένα ὅμως δὲν ἔχουν καμμιὰ σημασία οἱ τίτλοι.

Τὸ μόνο ποὺ ζητοῦσα ἐγὼ ἀπ' τὴ ζωή, ἦταν νὰ ἤμουνα ἕνας ἁπλοῦς ἄνθρωπος καὶ εὐτυχής...

Μ' ἀλλοίμονο, φίλε μου, ἐκεῖνο ποὺ δὲν κατάλαβα στὸν κόσμο εἶνε ἡ εὐτυχία...

Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ φιλόλογοι ποὺ μιλοῦν γιὰ τὶς διάφορες ἀρετὲς τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὴ σωφροσύνη, γιὰ τὴν ἀγάπη δὲν ἐδημιούργησαν φαίνεται καμμιὰ ἐπιρροὴ στὴ σκέψη τοῦ κόσμου...

Ἡ κακία τῶν λαῶν τῆς γῆς, φίλε μου, δὲν φαίνεται πὼς εἶνε δυνατὸν νὰλλάξῃ τόσο εὔκολα...

Ἐγὼ πιὰ σοῦ ὁρκίζομαι, πὼς ἔχω ἀπελπισθεῖ γιὰ τὴν καλυτέρευση τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνθρώπων. Εἶνε στιγμὲς ποὺ προσπαθῶ νὰ τὰ λύσω ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα μὲ τὴ λογική. Μὲ δὲν εἶνε δυνατὸ νὰ φέρω κανένα ἀποτέλεσμα...

Ὅταν ἤμουν μικρότερος ἤλπιζα ὅτι ἂν βασανιζόμουνα, ἂν πάλευα θὰ ἔφερνα λίγη ἀνακούφιση στὶς δυστυχίες τῶν ἀνθρώπων...

Μὰ πολὺ γρήγορα ἀπελπίστηκα, Λορέντζε. Πολὺ γρήγορα εἶδα ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἐκ φύσεως κακὴ καὶ δὲν γεννήθηκε ἀκόμα τὸ ἄτομο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο θὰ κατωρθώσῃ νὰ καλυτερέψῃ τὴν τύχη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους...

Μὰ ὅλες αὐτὲς ἡ φιλοσοφικὲς σκέψεις σὲ τί μποροῦνε νὰ μοῦ χρησιμέψουν;..

Εἶνε στιγμὲς ποὺ ρωτάω τὸν ἑαυτό μου γιὰ νὰ μάθω τὴν αἰτία ποὺ μ' ἔφεραν στὸν κόσμο, τὴν αἰτία γιὰ τὴν ὁποία ἐξακολουθῶ ἀκόμα νὰ ζῶ...

Τὶ προορισμὸ ἄλλως τε ἔχει ἡ ζωή μου, ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ποὺ ὑπέφερα, τί καλὸ πιὰ μπορῶ νὰ φέρω στὸν ἑαυτό μου, στὴν πατρίδα μου, στοὺς φίλους μου.

Ἔχω πιὰ πάρει τὴν ἀπόφασή μου. Δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχει καμιὰ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, εἶμαι βέβαιος πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ βάσανα, ὅλα αὐτὰ τὰ μαρτύρια τῆς ζωῆς μου θὰ σταματήσουν ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ ψυχήμου θὰπετάξῃ στοὺς οὐρανούς...

Ἔπειτα, δὲν σοῦ κρύβω Λορέντζε, ὅτι ὁ θάνατός μου θέλει ἀπαλλάξει ἀκόμα τοὺς φίλους μου ἀπὸ τοὺς διαρκεῖς θρήνους μου, ἀπὸ τὰ αἰώνια παράπονά μου...

Ἡ ἐσχάτη αὐτὴ ποινὴ στὴν ὁποία θέλω νὰ καταδικάσω τὸν ἑαυτό μου, ἔχω τὸ προαίσθημα, ὅτι θὰ μ' ἐξαγνίσῃ πιά, γιὰ ὅλα τὰ σφάλματά μου, γιὰ ὅλες τὶς ἁμαρτίες γιὰ τὶς ὁποῖες ἴσως νὰ μὲ κατακρίνῃ ὁ κόσμος...

Καὶ μαζὶ μὲ ὅλ' αὐτὰ σκέπτομαι ἀκόμα, Λορέντζε τὰ καθημερινὰ αὐτὰ ἔξοδα εἰς τὰ ὁποῖα ὑποβάλλω τὴν καϋμένη τὴ μητέρα μου. Σὲ βεβαιῶ πὼς δὲν καταλαβαίνω ἀκόμα, πὼς ἐπαρκεῖ αὐτὴ ἡ γυναίκα νὰ μὲ συντηρῇ!

Ἂν γύριζα σπίτι μου αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ τὴν ἔβλεπα νὰ στερεῖται, θὰ τὴν ἔβλεπα χωρὶς τ' ἀπαραίτητα ἐκεῖνα ἔξοδα τῆς οἰκογενειακῆς μας παραστάσεως, ἂν καὶ πρὸ πολλοῦ καιροῦ, ἡ περιουσία μας ἔχει πιὰ ἐλαττωθεῖ ἀρκετά, ἕνεκα τῶν τόσο μεγάλων φόρων, οἱ ὁποῖοι ἔπληξιν τελευταίως τὰ κτήματά μας.

Καὶ ὅμως ἡ καϋμένη ἡ μητέρα μου, δὲν ἔχει οὔτε μιὰ στιγμὴ ξεχάσει τὸ γυιό της.

Στὸ Μεδιόλανο ἀπὸ τὸ ὁποῖο πέρασα πρὸ ἡμερῶν, βρῆκα καὶ ἄλλα χρήματα.

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ ὅλες αὐτὲς τὶς μεγαλοδωρίες τῆς μητέρας μου, χωρὶς βέβαια νὰ παύω νὰ ἔχω τύψεις γιὰ τὴ στέρηση τὴν ὁποία ξέρω ὅτι ἐπιφέρω στὴν οἰκογένειά μου.

Ἡ μητέρα μου, Λορέντζε, ὑπῆρξε πάντα πολὺ δυστυχισμένη ὡς σύζυγος. Μόνον μὲ τὴ περιουσία της στηρίζει ἀκόμα ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ μου, τὸ ὁποῖο παρ' ὀλίγο νὰ καταστρέψῃ ὁ πατέρας μου, μὲ τὶς ἀλλεπάλληλες ἀσωτεῖες καὶ σπατάλες του...

Καὶ ποὺ νὰ ξέρῃ ἡ καϋμένη τὰ βάσανά μου, τοὺς πόνους μου, τὰ μαρτύρια τῆς ψυχῆς μου...

Ὤ! ἂν μποροῦσε νὰ μὲ ἰδῇ μιὰ στιγμὴ σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος ποὺ βρίσκομαι τώρα...

Ἂν μποροῦσε νὰ μὲ κυττάξῃ μιὰ στιγμὴ στὰ μάτια, ἂν μποροῦσε νὰ μαντέψῃ τὸ σκοτάδι, τὸν πόνο, καὶ τὴν ὀδύνη τῆς ψυχῆς μου...

Πρόσεξε ὅμως, Λορέντζε, πρόσεξε μήπως τῆς ἀναφέρεις τίποτε, μήπως τῆς ἀνακοινώσῃς κανένα ἀπὸ τὰ μυστικά, ποὺ σοῦ ἔχω γράψει τὸν τελευταῖο καιρό...

Μὰ εἶνε λοιπὸν ζωὴ αὐτή; Ναί, τὸ βλέπω. Ζῶ ἀκόμα καὶ τυραννοῦμαι διαρκῶς χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ βρῶ καμμιὰ ἀκτίνα ἐλπίδος, καμμία διέξοδο στὰ μαρτύριά μου...

Αὐτὴ ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ σοῦ γράφω, Λορέντζε, τὴ σκέπτομαι. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶνε μπροστά μου καὶ τῆς ὁμιλῶ...

Ὤ! Θηρεσία! Ὁ ὅρκος ἐκεῖνος ποὺ ἔκανα τότε στὸ δάσος πεσμένος στὰ πόδια σου, ὁ σκληρὸς αὐτὸς ὅρκος θὰ προκαλέσῃ σὲ λίγο καιρὸ τὴν καταδίκη μου...

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ὁ ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΗ εἰς τὴν νεκρικὴν κλίνην.